

XVI. Musiikkilautakunta.

Musiikkilautakunnan toiminnastaan vuonna 1931 lähettämä kertomus oli seuraavansisältöinen:

Lautakunnan kokoonpano y.m. Vuonna 1931 kuuluivat musiikkilautakuntaan kauppaneuvos A. Niklander puheenjohtajana, filosofiantohtori H. Ramsay varapuheenjohtajana, rouva E. von Frenckell, vaatturi T. Hiekkaranta ja toimittaja R. Swentorzetski. Kaupunginhallitusta edusti rahatoimenjohtaja V. Hupli. Sihteerin tehtäviä hoiti vanhempi oikeusneuvosmies K. Furuholm.

Vuoden varrella kokoontui lautakunta 11 kertaa. Sen kokouksissa pidettyjen pöytäkirjain pykäläluku oli 128; lähtevien kirjelmien lukumäärä oli 75.

Kaupunginorkesterin toiminta. Orkesterin miesluku oli vuonna 1931 kuten edellisinäkin vuosina 69; taiteellisena johtajana toimi edelleen professori R. Kajanus.

Vuoden varrella pidettiin 16 vakinaista ja kaksi ylimääräistä sinfoniakonserttia. Edellisistä johti professori Kajanus kaikkiaan 14, tohtori H. Thierfelder yhden, päämusiikkijohtaja P. Scheinflug yhden ja säveltäjä E. Pingoud osan ohjelmaa yhdessä konsertissa. Professori Kajanus johti yhden ylimääräisen sinfoniakonsertin ja professori G. Schnéevoigt samoin yhden.

Vuoden varrella pidettiin 10 varsinaista ja yksi ylimääräinen kansansinfoniakonsertti, joista edelliset johti professori Kajanus ja jälkimmäisen professori Schnéevoigt, sekä 23 kansankonserttia, joista kapellimestari O. Fohström johti 11, konserttimestari A. Hannikainen 7, filosofiantohtori N. van Gilse van der Pals 4 ja kapellimestari M. Similä yhden. Vapunpäivänä pidettiin päiväkonsertti, jonka johti kapellimestari Fohström.

Orkesteri avusti 141 oopperanäytännössä ja 6 yksityisessä konsertissa.

Edellämäinaituissa sinfoniakonserteissa esiintyivät seuraavat solistit: I. Gresvik, K. Wirtanen, K. Bernhard, I. Hannikainen, A. Borowsky ja S. Schultze (piano), X. Belmas, J. von Thillot, A. Mikkola, A. Hagelstam ja S. Krogius (laulu), D. Weissman, G. Kulenkampf, E. Telmanyi (viulu) sekä E. Kurtz (sello).

Sinfoniakonserteissa esitettiin seuraavat sävellykset: Madetoja: Sinfonia II; Pingoud: Avaruuden laulu; Sibelius: Sinfonia III, VI ja VII; Kuula: Orjanpoika; Sinding: Sinfonia d-molli, Pianokonsertti op. 21; Weber: Alkusoitto oopp. Oberon sekä aria oopp. Taika-ampuja; Saint-Saëns Piano-konsertti g-molli, aria oopp. Etienne Marcel; Beethoven: Sinfonia III, V ja VII, alkusoitto oopp. Egmont, aria Ah perfido, Debussy: Rondes de printemps; R. Strauss: Kampf und Sieg; Händel: Aria oopp. Amadigi di Gallia, aria Ah spietato, Mio caro bene; Dvorak: Sinfonia V, viulukonsertti a-molli, sellokonsertti h-molli; Berlioz: Sinfonia: Harold Italiassa; Brahms: Piano-konsertti d-molli (2 kertaa), sinfonia III; Franck: Le chasseur maudit, arkkienkelin aria sinf. runosta Redemption; Mozart: Sinfonia g-molli, Eine kleine Nachtmusik, Pianokonsertti A-duuri; Respighi: Rossiniana; Graener Comedietta; P. Hindemith: Konsertti orkesterille; Bruch: Skotlantilainen fantasia;

Prokofjeff: Symphonie classique; Grieg: Sinfonia tansseja; Bruckner: Sinfonia IV; Marcello: Aria kantaatista Diodone; Glasunow: Sinfonia VII; Pizetti: Mattutino Concerto dell'Estatesta; Wolff: Penthesilea; Mjaskowsky: Sinfonia V; Ravel: Scheherazade; Rachmaninoff: Pianokonsertti II c-molli; Tschai-kowsky: Sinfonia IV; Nielsen: Sinfonia espansiva, viulukonsertti; sekä Ljadoff: Kikimora kansantaru.

Mitä tulee yleisön osanottoon konsertteihin mainittakoon, että sinfonia-konserteissa kävi 5,477 henkilöä eli keskimäärin 342 henkilöä kussakin, kansan- ja kansansinfoniakonserteissa 10,686 henkilöä eli keskimäärin 324. Vuonna 1930 kävi sinfoniakonserteissa 6,887 ja kansankonserteissa 11,607 henkilöä. Ylimääräisissä sinfoniakonserteissa oli kaikkiaan 1,593 henkilöä.

Taloudelliset tulokset. Kaupunginorkesterin tulot kalenterivuonna 1931 olivat 968,653: 85 markkaa, mistä määrästä 276,403: 85 markkaa oli tuloja omista konserteista ja 692,250 markkaa muiden näytäntöjen ja konserttien avustamisesta. Edelliseen vuoteen verrattuna olivat tulot vähentyneet 40,260: 40 markkaa. Mainittakoon vielä, että vuoden 1931 tuloarviossa oli tulot arvioitu 1,100,000 markaksi, joten todelliset tulot alittivat arvioidut 131,346: 15 markalla. Orkesterille myönnetty valtionapu oli 500,000 markkaa.

Orkesterin menot käyvät selville allaolevasta yhdistelmästä, johon myös on otettu orkesterille myönnetty määrärahat.

	Määräraha, Smk.	Menot, Smk.	Säästetty määrä, Smk.
Palkkaukset ja ikälisät	2,599,160: —	2,578,556: 65	20,603: 35
Konserttikulut	175,000: —	167,391: 90	7,608: 10
Nuotit ja soittovälineet	50,000: —	46,710: 95	3,289: 05
Muut menot	39,000: —	16,632: 70	22,367: 30
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Yhteensä	2,863,160: —	2,809,292: 20	53,867: 80

Kuukausitilintarkastukset. Musiikkilautakunnan voimassa olevan johtosäännön mukaan on taloudenhoitaja velvollinen kuukausittain, viimeistään seuraavan kuukauden 5 p:nä, musiikkilautakunnalle antamaan kaksin kappalein laaditun tilin siihen kuuluvine todisteineen sekä vahvistetun kaavakkeen mukaisen taulun tuloista ja menoista. Niin pian kuin nämä asiakirjat oli annettu, toimitti musiikkilautakunnan puheenjohtaja ja sihteeri jokaisen kuukauden alussa tilintarkastuksen, ja havaittiin näissä kuukausitilintarkastuksissa tilien aina olevan kunnossa ja kassan aseman pitävän yhtä tili-kirjain kanssa.

1932 vuoden talousarviolaskelma. Syyskuun 7:ntenä päivätyllä kirjelmällä musiikkilautakunta lähetti rahatoimikamarille 1932 vuoden talousarviolaskelman, jonka mukaan kaupunginorkesterin menot arvioitiin 2,872,060 markaksi ja tulot, valtionapu mukaan luettuna, 1,555,000 markaksi, joten kaupungin lopullisten menojen orkesterin voimassapidosta arvioitiin nousevan 1,317,060 markkaan.

Kaupungin varoilla avustettujen sivistysyritysten valvonnan lautakunta suoritti samoin kuin aikaisemminkin.

Suomalainen ooppera. Vuoden vaihteessa vireillä ollut kysymys kaupunginorkesterin myötävaikutuksesta oopperassa käsiteltiin helmikuussa loppuun. Vilkkaiden neuvottelujen jälkeen tehtiin vihdoin helmikuun 16 p:nä musiikkilautakunnan ja Suomalaisen oopperan osakeyhtiön johtokunnan välillä seuraavansisältöinen sopimus:

1) Musiikkilautakunta luovuttaa kaupunginorkesterin oopperalle 75.000 markan maksusta kuukautta kohti, lukien helmikuun 1 p:stä kesäkuun 1 p:ään 1931.

Ellei sopimusta kummaltakaan puolen irtisanota huhtikuun 15 p:ään mennessä, jatkuu se vuosittain edelleen syyskuun 1 p:stä seuraavan vuoden kesäkuun 1 p:ään.

2) Orkesterin iltatyövuorojen lukumäärä oopperassa ei saa ylittää viittä viikossa.

3) Orkesterin työtuntien lukumäärä on oleva enintään 33 viikossa.

4) Niinä viikkoina, joina kaupunginorkesteri antaa konsertteja, vähennetään 3 kohdassa mainittujen työtuntien lukumäärä säännöllisissä oloissa 11, mutta poikkeustapauksissa 12 tunnilla kutakin sinfoniakonserttia sekä 4 tunnilla kansan- ja kansansinfoniakonserttia kohti, harjoitukset mukaanluettuina.

Sinfoniakonsertteja on 1931 vuoden kevätkaudella 9 ja lisäksi yksi Strauss-konsertti, joista konserteista tähän mennessä on annettu kaksi.

Ensi syyskaudesta lukien annetaan säännöllisissä oloissa 8 sinfoniakonserttia kunkin soittokauden aikana; poikkeustapauksissa saadaan lukumäärä korottaa 9:ään soittokautta kohti.

Kansan- ja kansansinfoniakonsertteja annetaan enintään yksi viikossa.

5) Harjoitus kestää enintään 3 tuntia, luettuna klo 11:stä aamuharjoituksissa ja klo 19.15:stä iltaharjoituksissa.

Ellei orkesteri ole ylempänä määrättyinä aikoina soittovalmiina, lasketaan harjoitus alkaneeksi vasta siitä kuin orkesteri on soittovalmis; mutta jos harjoitus ei voida määrättyinä aikoina aloittaa orkesterista riippumattomasta syystä lasketaan harjoitus kuitenkin alkaneeksi määräämisenä tai ainakin siitä kuin orkesteri on soittovalmis.

6) Oopperan näytännöissä on orkesterin työskenneltävä niinkauan kuin kukin näytäntö kestää. Harjoitukset saavat kestää korkeintaan 3 tuntia, lukuunottamatta kutakin ensi esitystä tai uusintoa varten laskettavaa kahta pääharjoitusta, jotka saavat kestää, ensimmäinen korkeintaan 4 tuntia ja toinen korkeintaan 3½ tuntia, poikkeustapauksissa 4 tuntia. Uusinnalla tarkoitetaan esitystä, jota oopperassa ei ole annettu kahteen vuoteen.

7) Kunkin harjoituksen aikana on pidettävä 20 minuutin tauko.

8) Jos tavallinen harjoitus kestää enemmän kuin 3 tuntia, suorittaa ooppera siitä tariffin mukaisen musiikkilautakunnan vahvistaman ylityömaksun, jolloin alettu tunti vastaa puolta tuntia ja ylitetty puoli tunti kokonaista tuntia.

9) Musiikkilautakunta järjestää sinfoniakonsertit kahden viikon väliajoin, ellei ylivoimaisten syitten takia ole tästä järjestelmästä joskus poikettava; mutta pidättää lautakunta itselleen oikeuden orkesterin varaamiseen ylimääräisiä tilauksia varten sekä viralliselta että yksityiseltä taholta, joista ylimääräisistä tilauksista oopperan johtokunnalle on hyvissä ajoin ilmoitettava. Näitä ylimääräisiä tilauksia varten orkesteria ei kuitenkaan luovuteta enempiä kuin kaksi, enintään neljä kertaa kunakin soittokautena.

Ruotsalainen teatteri. Vaikka Ruotsalaisen teatterin kanssa aikoinaan tehty sopimus orkesterin vuokraamisesta mainitulle teatterille jäikin muodollisesti voimaan edelleen, oli lautakunnan oopperan kanssa tehdyn sopimuksen johdosta käytännössä toistaiseksi luovuttava vuokraamasta orkesteria mainitulle teatterille.

Lautakunnan ohjesäännön tarkistaminen. Orkesterin johtaja professori Kajanus teki alotteen lautakunnan johtosäännön muuttamiseksi ja perusteli

tätä ehdotusta pääasiassa sillä, että lautakunta, tosin johtosääntönsä puitteissa, oli hänen mielestään viime aikoina ryhtynyt toimenpiteisiin, jotka aikaisemmin oli katsottu kuuluvan yksinomaan orkesterin taiteellisen johtajan toimivaltaan. Vaikka lautakunnan mielestä ei ollut pätevää syytä ohjesäännön tarkistamiseen mainitussa tarkoituksessa, lautakunta kuitenkin suostui siihen että professori Kajanus otti tehtäväkseen laatia ehdotuksen ohjesäännön muuttamiseksi haluamaansa suuntaan.

Asia ei 1931 vuoden kuluessa edistynyt sen pidemmälle.

Orkesterin jäsenten eläkeoikeudet. Vuoden varrella lautakunta teki kaupunginhallitukselle ehdotuksen, että kaupungin viranpitäjiä koskevaan eläkesääntöön tehtäisiin lisäys, joka takaisi orkesterinsoittajille 25 palvelusvuoden sekä jousisoittimien soittajille 55 ja puhallussoittimien soittajille 53 ikävuoden kuluttua toimesta erotessaan täyden eläkkeen, mutta myöskin oikeuden hoitaa tointaan yli eläkeijän virkasäännössä olevin rajoituksin niinkauan kuin orkesterin johto ja musiikkilautakunta pitävät heitä työkykyisinä.

Tätäkin asiaa ei ratkaistu vuoden kuluessa.

Kaupunginorkesterin historiikki. Lautakunta anoi kaupunginhallitukselta 50,000 markan suuruista määrärahaa tilitystä vastaan orkesterin historiikin julkaisemista varten 1932 vuoden keväällä, jolloin tuli kuluneeksi 50 vuotta siitä kun orkesteritoiminta Helsingissä aloitettiin, jota historiikkia varten jo oli ryhdytty alustaviin toimenpiteisiin. Kaupunginhallitus asettui ensin kielteiselle kannalle, mutta myöhemmin johti tämä alote kuitenkin suotuisaan tulokseen.

Teoston ja lautakunnan välinen sopimus. Säveltäjäin Tekijänoikeustointo Teoston kanssa tehtiin vuodeksi 1931 sopimus, jonka mukaan toimisto myönsi lautakunnalle oikeuden 15,000 markan korvausta vastaan sallia kaupunginorkesterin konserteissaan mainittuna vuonna rajoituksitta esittää kaikkia sävelteoksia, joiden esittämisoikeutta Teosto edusti tai sopimusaikana tuli edustamaan, lukuunottamatta sopimuksessa lähemmin lueteltuja sävellyksiä.

Konserttien radioiminen. Paitsi sinfoniakonsertteja, joita edelleen on radioitu vähintään 10 vuodessa 4,000 markan korvausta vastaan kerralta, radioitiin, kuten vuonna 1930, myöskin kansankonsertteja, 2,000 markan maksusta konserttia kohti.

Ulkoilmakonsertit. Kaupunginvaltuuston ulkoilmakonserttien järjestämiseksi kesä-, heinä- ja elokuussa myöntämä 50,000 markan määräraha jaettiin seuraavalla tavalla: 19,200 markkaa Suomen valkoisen kaartin soittokunnalle kahta konserttia varten viikossa Kalliossa, yhtä konserttia varten viikossa Pasilassa ja yhtä viikkokonserttia varten Toukolassa; 14,400 markkaa, Helsingin työväenyhdistyksen soittokunnalle yhtä konserttia varten viikossa Hermannissa, yhtä viikkokonserttia varten Vallilassa ja yhtä konserttia varten sunnuntaisin Hietarannassa; 16,100 markkaa Helsingin suojeluskunnan soittokunnalle 16 soittotilaisuuden järjestämistä varten Kaivopuistossa ja seitsemää konserttia varten Pihlajasaarella. Kahden ensinmainitun soittokunnan konserttien tuli kestää vähintään tunnin sekä Suojeluskunnan soittokunnan konserttien vähintään 2 tuntia. Määrärahasta jäi siis 300 markkaa käyttämättä.

Professori Kajanusen juhlakonsertti. Joulukuun 1 p:nä piti professori Kajanus juhlakonsertin 75-vuotispäivänsä johdosta, jolloin orkesteri maksutta luovutettiin käytettäväksi, jota paitsi kaupunginorkesterin kanslia sai toimekseen hoitaa konsertin käytännöllisen järjestelyn.